

Wes-Kaapse
Regering

Landbou

BETER TESAME.

Jaarverslag aan Publiek 2010/2011

Wie is ons?

Ons is die Wes-Kaapse Departement van Landbou.

WIE IS IN BEHEER? Die Minister is **Gerrit van Rensburg**. Hy is 'n verkose politikus en verantwoordelik vir rigtinggewing in die Departement se werksaamhede in ooreenstemming met die beleid van die Nasionale en die Provinsiale Regering. Die Departementshoof is me. **Joyene Isaacs**. Sy is 'n staatsamptenaar wat aangestel is om te verseker dat die Departement die Ministeriële en Regeringsriglyne en mandate doeltreffend en effektief in werking stel.

Ons hoofdoelstelling

Die Departement is primêr verantwoordelik vir die bevordering van landbou in sy ryke verskeidenheid in die Wes-Kaap.

Wat doen ons?

Ons vernaamste dienste aan u as kliënt is die volgende:

Verskaffing van veeartsenykundige dienste

- Veeartsenykundige laboratoriumdienste
- Veeartsenykundige openbare gesondheid
- Uitvoerbeheer en voedselveiligheid
- Dieregesondheidsdienste

Uitvoering van landboutegnologie, navorsing en ontwikkeling

- Navorsing
- Inligtingsdienste
- Infrastruktuursteundienste

Bevordering van volhoubare hulpbronbestuur

- Ingenieursdienste
- Grondbewaring

Verskaffing van 'n landbou-ekonomiediens

- Makro-ekonomie en statistiek
- Agri-besigheidsontwikkeling en ondersteuning

Bevordering van die ondersteuning en ontwikkeling van boere

- Vestiging van boere
- Voorligtings- en adviesdienste
- Voedselsekureit
- Casidra (Eiendoms) Beperk
- Plaaswerker-ontwikkeling

Verskaffing van gestruktureerde landbou-opleiding

TERSIËRE ONDERWYS (HOO)

- Hoër Sertifikaat
- Diploma
- B. Agric.

VERDERE ONDERWYS EN OPLEIDING (VOO)

- Vaardigheidsgebaseerde kort kursusse
- Leerlingskapopleiding

Hoe het ons gevaar in 2010/2011?

Dienste en uitsette behaal:

Waterbewaringsprojekte onderneem

UITSETTE BEHAAL

- 61 water- en besproeiingsverwante projekte en inisiatiewe is onderneem.
- 89 ondersteuningsaksies is onderneem ten opsigte van Ondersteuning en Ontwikkeling van Boere - OOB (Omvattende Landbou-ondersteuningsprogram - OLOP/Grond- en Landelike Hervormingsprogram - GLHP) wat verband hou met water en besproeiing (ondersoek, ontwerp en voltooiingsertifikaat).

Dierhuisvesting en -hantering en diereafvalbestuursfasiliteite

UITSETTE BEHAAL

- 60 ondersteuningsinisiatiewe is gelewer aan OLOP- en HGLO-begunstigdes en ander belanghebbendes (ondersoek, ontwerp en voltooiingsertifikaat).
- 223 kliënte is voorsien van ad hoc-opleiding in en advies oor verskillende kategorieë van ingenieurswese.

Meganisasie-beplanningsdiens

UITSETTE BEHAAL

- 110 boere is bygestaan met die vermindering van insetkoste.
- 80 boere is bygestaan met die verbetering van winsgewendheid van plaasondernemings.

Voorkoming van die fragmentering van landbougrond

UITSETTE BEHAAL

- 984 aanbevelings is gemaak ten opsigte van veranderde gebruik van landbougrond.

Beskerming van natuurlike hulpbronne

UITSETTE BEHAAL

- 57 projekte is afgehandel waar tydens uitheemse plantegroei en/of indringerspesies verwyder is. Dit het die vloei van strome en riviere verbeter en ook bygedra tot die hervestiging van inheemse spesies.
- 35 projekte en inisiatiewe is geïmplementeer om rivieroewers te beskerm teen erosie en die verspoeling van puik landbougrond.

Bewaringsprojekte (Wet 43 van 1983)

UITSETTE BEHAAL

- 581 plaasplanne is opgedateer vir doeleindes van volhoubare boerdery.
- 11 230 jongmense is blootgestel aan grondbewaringsbeginsels met die oog daarop om 'n kultuur van bewaring en versorging van ons natuurlike hulpbronne te skep.

Tegnologie, oordrag en inligting

UITSETTE BEHAAL

- 1 192 boere is ondersteun met advies tydens op-die-plaas-besoek.
- Daar is 65 demonstrasies gelewer, 27 boeredae aangebied en 98 nie-geakkrediteerde kursusse vir 1 904 boere aangebied.
- 62 grondhervormings-assesserings is voltooi en 38 omvattende grondgebruiksplanne is ontwikkel.

Voedselsekerheidsprojekte

UITSETTE BEHAAL

- 45 gemeenskapstuine is met welslae in die provinsie gevestig. 364 begunstigdes is bereik.
- 21 voedselsekerheidsprojekte in arm gemeenskappe is gerehabiliteer.
- 784 huishoudelike voedselproduksiepakkes (tasse) is oor die hele provinsie gelewer.
- Die vestiging van 110 hektaar vrugteboorde en 64 hektaar wingerd is ondersteun.

Plaaswerker-ontwikkeling

UITSETTE BEHAAL

- 161 plaaswerkers is bygestaan deur middel van 'n verwysingstelsel.
- 5 363 plaaswerkers is opgelei in verskillende tegniese en lewensvaardighede.
- 4 431 plaaswerkers, vroue en kinders is gedurende 27 bewusmakingsessies oor middelmissbruik bereik.
- 11 streke in die Wes-Kaap het deelgeneem aan die Provinsiale 'Plaaswerker van die Jaar'-kompetisie.
- Onderskeidelik 1 500 en 450 plaaswerkers het 'n Nasionale en 'n Provinsiale plaaswerker-spitsberaad bygewoon wat deur hierdie provinsie aangebied is.

Casidra (Eiendoms) Beperk - Implementering van geprioritiseerde projekte

UITSETTE BEHAAL

- 55 infrastruktuurprojekte is gelewer wat bygedra het tot die sukses van 60% van alle landbougrondhervormingsprojekte.

Verspreiding van Landbou-ekonomiese Inligting

UITSETTE BEHAAL

- 178 geskrewe uitsette, met in begrip van wetenskaplike en populêre verslae of artikels vir publikasie in verskillende vaktydskrifte en aangebied by nasionale en internasionale konferensies.
- 24 makro-ekonomiese en statistiese-ontledingsverslae opgestel.
- 17 bemerkingsuitsette versprei.

Navorsing oor diere, plante, groente, alternatiewe gewasse en hulpbronbenutting

UITSETTE BEHAAL

- 6 navorsingsprojekte gefokus op klimaatsverandering is uitgevoer.
- 28 voedselveiligheidsmonsters is getoets.
- 'n Verkenningstudie is uitgevoer oor bio-gastegnologie as alternatiewe energiebron.
- 114 monsters is getoets vir nie-beheerde/nie-aanmeldbare siektes.

Diens vir Diergesondheid, Veeartsenykundige Openbare Gesondheid en Voedselveiligheid

UITSETTE BEHAAL

- 932 114 diere is geïnspekteer.
- 98 625 inentings is toegedien om die verspreiding van dieresiektes te voorkom.
- 171 568 diagnostiese toetse is uitgevoer op monsters wat ontvang is.
- 57 632 monsternemings en toetse is uitgevoer vir die monitering van dieresiektes.
- Voldoen 100% ten opsigte van besoeke aan plase as deel van siektebeheer en waaksaamheid teen risiko's met die uitvoer van volstruis-, suiwel-, wild- en skaapprodukte.
- 295 abattoirs is besoek vir monitering, inspeksie, ouditering en higiëne-assesseringstelsel-evaluasies. 3 208 mikrobiologie-monsters is getoets.
- 1 057 plase is met die oog op uitvoervoldoening gemoniteer.
- 1 154 uitvoeraansoeke is geëvalueer en sertifikaat uitgereik.
- 86 544 diere is teen hondsdolheid ingeënt.
- 77 214 diere is tydens Primêre diergesondheid-sorgsessies (PDGS-sessies) behandel.
- 66 243 diere is vir vel-TB getoets.
- 84 835 monsters is vir bees-brusellose toetsing versamel.
- 63 013 skape is vir brandsiekte getoets.

Agri-besigheidsontwikkeling en -ondersteuning

UITSETTE BEHAAL

- 49 agri-besighede is ondersteun om tot markte toe te tree.
- 639 kliënte is met landbou-ekonomiese advies ondersteun.
- 147 ekonomiese en statistiese navrae is afgehandel.
- 43 nuwe ondernemingsbegrotings is ontwikkel of bygewerk.
- 14 swart kleinboere en kommersiële boere is ondersteun met die verkryging van toegang tot alternatiewe finansieringsbronne.
- 5 boere op die Marktoegangsprogram is as uitvoerders geregistreer.
- 14 nuwe entrepreneurs is ondersteun met toegang tot finansiële steun, kapasiteitsbou en advies.

Verskaffing van navorsingsresultate, uitkomst van wetenskaplike ontleding, advies en verspreiding van relevante tegnologiese inligting

UITSETTE BEHAAL

- 80 eksterne gehaltebeheer-verslae is opgestel.
- 90 semi-wetenskaplike en populêre artikels het verskyn.
- 64 radiopraatjies en 55 konferensiereferate oor tegniese aangeleenthede is aangebied.
- 153 lesings by boeredae en inligtingsdae is aangebied.
- 15 verskillende inligtings-pakette is versprei, 11 inligtingsdae / -geleenthede is aangebied en 4 landboutoonstellings is aangebied.
- 46 verslae oor klimaatsverandering en 23 oor landbutoestande is versprei.

Ons organisasie en personeelvoorsiening

PERSONEELVOORSIENING

Op 31 Maart 2011 het ons 968 personeellede in diens gehad van wie 837 permanente werknemers was en 131 kontrakwerknemers. Verteenwoordiging met betrekking tot ras, geslag en gestremdheid:

- 165 (17%) is Swart
- 512 (53%) is Kleurling
- 5 (1%) is Indiër
- 286 (29%) is blank
- 395 (41%) is vroue
- 18 (2%) is persone met gestremdhede

TAAL

Afrikaans, Engels en isiXhosa is die drie amptelike tale van die provinsie. Die huistaal van die meeste van die personeellede is Afrikaans. Die meeste van die personeellede kan egter beide Afrikaans en Engels praat en skryf. Slegs 'n klein persentasie van die personeellede kan al drie die tale praat en verstaan. Daar word beplan om personeellede in die Departement te bemagtig met die aanleer van isiXhosa.

DIENSLEWERINGSENTRUMS

Die Hoofkantoor van die Departement asook die hoof-kampus van die Kaapse Instituut vir Landbou-opleiding is geleë op die Elsenburg-plaas naby Stellenbosch. Die Departement het 'n distrikskantoor in al ses die Munisipale Distrikte asook 45 dienste in die provinsie vanwaar dienste gelewer word. Die Departement het ook 3 satellietkampusse, 7 navorsingsplase, en veeartsenykundige, plant-, diereproduksie- asook ander navorsingslaboratoriums onder sy beheer.

Ons begroting

ONS BEGROTING VIR 2010/2011 was R483,987m. Die Departement het daarin geslaag om 99,9% van die begrotingstoekenning te bestee. Die Departement het 'n wesenlike onderbesteding of besparing van R0,5 miljoen (0,1%) vir die finansiële jaar 2010/2011 aangeteken.

UITEENSETTING VAN DIE BEGROTINGSTOEKENNING:

Vergoeding van Personeel = R208 018m
Persentasie van totale begroting = 43 %

Programme = R275 969m
Persentasie van totale begroting = 57 %

Totaal = 100% = R483 987m

Bedryfskoste: Die toewysing per program sluit koste in wat geoormerk is vir goedere en dienste, oordragte en subsidies en betaling van kapitaal- en finansiële bates.

UITEENSETTING VAN TOEWYSING PER PROGRAM (MET UITSLUITING VAN VERGOEDING)

1 Administrasie	R35 113m
2 Volhoubare hulpbronbestuur	R69 292m
3 Ondersteuning en ontwikkeling van boere	R115 977m
4 Veeartsenykundige dienste	R11 190m
5 Tegnologiese, navorsings- en ontwikkelingsdienste	R20 998m
6 Landbou-ekonomie	R4 876m
7 Gestruktureerde landbouopleiding	R18 523m

Hoe het ons gevaar in 2010/2011?

Dienste en uitsette behaal:

Mensekapitaal-ontwikkeling

UITSETTE BEHAAL

- 115 studente het in Landbou-opleiding (grade, diplomas en hoër sertifikate) gekwalifiseer. Slaagsyfer = 84,3%
- 81 leerlingkapstudente het gekwalifiseer op NKR-vlak 1 tot 4.
- 4 aspirant-sommeliers (deskundige wynkelners) uit die bedryf het opleiding in die bediening van wyn en voedsel in Boergondië, Frankryk, ontvang.
- 8 kelderwerkers het opleiding in vatbestuur en -instandhouding in Boergondië, Frankryk, ontvang.
- Gasheer vir 8 Franse studente vir opleiding in wingerdbou en die maak van wyn.
- 4 kaasmakers het opleiding in Dijon, Frankryk, ontvang.
- 7 voorligtingsbeamptes het opleiding in Boergondië, Frankryk, ontvang.
- 1 694 begunstigdes van OLOP- en HGLO-projekte is by die Kaapse Instituut vir Landbou-opleiding opgelei.
- 17 skole is besoek om hoërskool leerlinge te bereik en daar is deelgeneem aan 16 loopbaanuitstallings om die landbou as 'n potensiële loopbaan en studierigting te bemark.
- 104 interne is in diens geneem om ervaring op te doen en hul kans om werk te kry, te verbeter.
- 221 personeellede het opleiding ontvang in verskillende vaardighede en ander ontwikkelingskursusse.

Veldtogte insake rampnoodleniging, armoedeverligting en maatskaplike verantwoordelikheid

UITSETTE BEHAAL

- Voortgesette finansiële (R46m) en humanitêre steun is verleen aan 1 878 boere vir die implementering van rampnoodlenigingswerke wat gespruit het uit vorige jare se rampe in Weskus en Eden.
- Die uitroei van uitheemse indringerplantegroei het 27 504 persoonsdae se werk geskep, wat baie gehelp het met armoedeverligting in die spesifieke landelike gebiede.
- Maatskaplike opheffingsprojekte op Dysselsdorp het 500 tydelike werkgeleenthede en 48 pas gestigte koöperasies tot gevolg gehad wat potensiële werkgeleenthede aan 260 mense sal bied.
- Wêreldvoedseldagvieringe is op 22 Oktober 2010 op Dysselsdorp gehou. Huishoudelike produksie pakkette is geborg om bestaansboerdery moontlik te maak. Personeellede het blikkieskos, boeke en klerasie geskenk wat onder die 40 armoedegeteisterde gesinne versprei is.
- 390 poste is geskep danksy reëlings om 7 kommoditeitstrukture saam te stel.

Diensleweringverbeteringsinisiatiewe

13 DIENSTE IS BESIG om óf herontwerp óf geïmplementeer te word om aan die **Batho Pele-beginsel van Regstelling** uitvoering te gee. Ander diensleweringverbeteringsinisiatiewe behels die gebruik van die **Slimpen** en **AIMS-tegnologie** en -stelsels, asook die versterking van bestaande vennootskappe met munisipaliteite, gemeenskappe en die landbousektor. 'n Nuwe komponent sal in die toekoms spesifiek fokus op die ontwikkeling en opheffing van landelike gemeenskappe.

Ander Verwysings

- Jaarverslag 2010/11 vir meer inligting oor die werklike of gedetailleerde prestasies van die Departement.
- Departementele Diensleweringsoktrooi en die Diensleweringverbeteringsplan vir enige diensstandaarde.

Hoe om met ons kontak te maak

Vir meer inligting en/of voorstelle, tree gerus in verbinding met:

Die Hoof van Kommunikasie
Privaatsak X1, ELSENBURG, 7607

Tel (021) 808 5008 Fax (021) 808 5000
E-pos: petrov@elsenburg.com
Webtuiste: www.elsenburg.com
Provinsiale webtuiste: www.westerncape.gov.za